

КЕЙТ ЕЛИЗАБЕТ РЪСЕЛ

Моя мрачна Ванеса

Превод от английски език

Анелия Янева

Анишър
ЕГМОНТ

Анишър

Книгата се издава под това лого, запазена марка на Егмонт.

Всички права запазени. Нито книгата като цяло, нито части от нея могат да бъдат възпроизвеждани под каквато и да е форма.

Оригинално заглавие *My Dark Vanessa*
Copyright © 2020 by Kate Elizabeth Russell
All rights reserved.

Превод Анелия Янева
© Егмонт България, 2020
Редактор Десислава Недялкова
Коректор Ина Тодорова
Дизайн на корицата Мира Минкова

Издава „Егмонт България“ ЕАД
1142 София, ул. „Фритьоф Нансен“ 9
www.egmontbulgaria.com

Отпечатано в „Ропринт“ ЕАД, София, 2021
Тираж: 1500 бр.
ISBN 978-954-27-2433-9

Израснах и учих в Мейн – най-напред в частно училище (без пансион) в девети и десети клас, а по-късно, след като напуснах училището по лични причини, в колеж. Поради приликите между тези факти и някои измислени елементи в „Моя мрачна Ванеса“ си давам сметка, че читателите, които имат някаква бегла представа за живота ми, биха могли да си направят погрешния извод, че всъщност разказвам тайната история на някои лични събития. Това не е вярно. Историята в тази книга е художествена измислица и героите и местата в нея са напълно измислени.

Всеки, следил новините през последните няколко години, е гледал репортажи, разказващи истории, подобни на тази, плод на моето въображение. Въмъкнах в нея влиянията на критическата теория на травмите, поп културата и постфеминизма от ранните години на новото хилядолетие, както и моите собствени, нееднозначни чувства към „Лолита“. Всичко това е част от нормалния процес на писане на художествена литература. И все пак ще си позволя да напомня отново, че романът ми не описва реални случки. Като изключим общите сходства между фикция и реалност, отбелязани по-горе, това не е моята лична история, нито историята на някой от учителите ми или който и да е друг човек, когото познавам.

*На всички истински Долорес Хейз и Ванеса Уай,
чиито истории още не са чути, приети или разбрани*

2017

Приготвям се за работа, а постът стои онлайн вече осем часа. Докато си къдря косата, обновявам страницата, отворена на телефона ми. Дотук има 224 споделяния и 875 харесвания. Обличам си черния вълнен костюм и отново обновявам. Изравям изпод дивана черните си балеринки, обновявам страницата. Закачам златната табелка с името си на ревера, обновявам. При всяко обновяване цифрите растат, а коментарите се множат.

Толкова си силна.

Толкова си смела.

Що за звар би причинил това на едно дете?

Отварям съобщението, което съм изпратила на Стрейн преди четири часа: *Е, добре ли си...?* Все още не ми е отговорил, дори не го е прочел. Пиша му ново – *Тук съм, ако искаш да поговорим* – после премислям и го изтривам, а вместо него пращам поредица от въпросителни. Изчаквам няколко минути, опитвам се да му се обадя, но когато се включва гласовата поща, пъхам телефона в джоба, излизам от апартамента и дръпвам вратата след себе си. Няма нужда да се престарavam. Той е виновен за цялата бъркотия. Проблемът е негов, не мой.

На работа седя зад бюрото си на помощник-управител в ъгъла на лобито на хотела и давам на гостите препоръки къде да отидат и какво да ядат. Краят на активния сезон е и облуж-

ваме последните няколко туристи, решили да дойдат да гледат листопада, преди Мейн да затвори за зимата. С нетрепваща, престошена усмивка правя резервация за вечеря на една двойка, празнуваща първата си годишнина, и изпращам бутилка шампанско да ги чака в стаята им, когато се върнат – жест извън задълженията ми и нещо, което ще ми докара хубав бакшиш. Обаждам се да поръчам кола, която ще закара друго семейство до летището. Един мъж, който всеки втори понеделник отсяда в хотела по работа, ми носи три мръсни ризи и пита дали могат да се дадат на химическо чистене и да са готови на другия ден.

– Ще се погрижа за това – казвам.

Мъжът се усмихва широко и ми намига.

– Ти си най-добрата, Ванеса.

В почивката сидам на едно празно бюро в задния офис, вперила поглед в телефона, докато ям сандвич, останал от някакво събитие предния ден. Проверяването на поста във фейсбук вече се превръща в мания. Не мога да заставя пръстите си да спрат да обновяват страницата или очите си да не бягат по екрана и да отбелязват нарастващото количество харесвания и споделяния и десетките *Колко си смела, не спирай да казваш своята истина, аз ти вярвам*. Само докато чета, под поста премигват три точки – точно в този момент някой пише нов коментар. После като с магия на страницата се появява поредното съобщение, израз на сила и подкрепа, което ме кара да плъзна телефона на масата и да изхвърля сандвича в кофата за боклук.

Тъкмо се готвя да се върна в лобито, когато телефонът ми започва да вибрира: ВХОДЯЩО ОБАЖДАНЕ ДЖЕЙКЪБ СТРЕЙН. Вдигам със смях, успокоена, че е жив и ми се обажда.

– Добре ли си?

За момент от телефона се чува само мълчание и аз замръзвам, втрещена през прозореца, който гледа към Монюмънт Скуеър, есенния фермерски пазар и караваните за бързо хранене. Началото на октомври е, есента е в апогея си и всичко в Портланд

изглежда като излязло от каталог на скъп универсален магазин – тикви и кратуни, кани с ябълков сайдер. Една жена с бархетна риза и ботуши за лов прекосява площада, усмихната над бебето, което носи в кенгуру на гърдите си.

– Стрейн?

Той изпуска дълбока въздишка.

– Предполагам, че си видяла.

– Да – казвам. – Видях.

Не задавам въпроси, но той въпреки това започва да ми обяснява. Казва, че училището е започнало разследване по случая и той се е подготвил за най-лошото. Почти е сигурен, че ще го принудят да напусне. Съмнява се, че ще остане до края на учебната година, може би няма да дочака дори коледната ваканция. Да чуя гласа му, е такъв шок, че ми е трудно да вникна в думите му. От последния ни разговор бяха минали месеци, тогава бях изпаднала в паника, след като баща ми почина от инфаркт. Казах му, че не мога да продължавам повече – все същият внезапен пристъп на морал, връхлитащ ме в годините на провали – уволнения, раздели, нервни срывове, сякаш, ако се държах добре, щях да успея да поправа всичко, което бях оплескала.

– Но нали вече направиха разследване, докато тя ти беше ученичка – казвам.

– Възобновяват го. Отново разпитват всички.

– Но ако тогава са решили, че не си направил нищо лошо, защо сега ще си променят решението?

– Да си гледала новини напоследък? – пита той. – Живеем в други времена.

Искам да му кажа да не драматизира, че всичко ще се оправи, щом е невинен, но знам, че е прав. През последния месец нещо набира инерция, вълна от жени, излагачи на показ мъжете като насилници. Най-често мишените са знаменитости – музиканти, политици, филмови звезди, но се появяват и имената на не толкова известни мъже. Без значение какъв е статутът им,

обвинените минават по един и същи път. Първо отричат всичко. После, когато стане ясно, че шумотевицата от обвинения няма да заглъхне, напускат работа позорно и излизат с изявление, в което се извиняват най-общо, без да признаят, че са направили нещо нередно. И накрая, последната стъпка – изчезват от общественото полезрение. Сюрреалистично е да гледаш процеса ден след ден, да виждаш колко лесно се сричат тези мъже.

– Би трябвало всичко да е наред – казвам. – Всичко, което е написала, е лъжа.

От другата страна на линията Стрейн си поема въздух, който изсвистява между зъбите му.

– Не съм сигурен, че лъже, не и технически погледнато.

– Но ти почти не си я докосвал. В онзи пост тя казва, че си я нападнал.

– Нападнал – изсумтява той. – Нападение може да е всичко, все едно да те обвинят в побой, ако хванеш някого за китката или го бутнеш по рамото. Просто лишен от съдържание юридически термин.

Взирам се през прозореца във фермерския пазар – тълпата зяпачи, ятата чайки. Някаква жена, продаваща храна, повдига капака на тенджерата, пускайки кълбо от пара, и изважда две тамале, обвити в листа от царевица.

– Знаеш ли, тя ми писа миналата седмица.

Секунда тишина.

– Така ли?

– Искаше да знае дали и аз ще разкажа историята си. Сигурно е решила, че ще ѝ повярват по-лесно, ако привлече още някого към обвиненията си.

Стрейн не казва нищо.

– Не ѝ отговорих. Естествено.

– Да – отвърща той. – Разбира се.

– Мислех, че блъфира. Не очаквах, че наистина ще го направи – навеждам се напред и притискам чело в стъклото на прозорец.

реца. – Всичко ще бъде наред. Знаеш каква е позицията ми.

След тези думи той издишва. Представям си усмивката на облекчение върху лицето му, бръчиците в ъгълчетата на очите.

– Това имах нужда да чуя – казва.

Когато се връщам на бюрото си, отварям фейсбук, написвам Тейлър Бърч в полето на търсачката и профилът ѝ изпълва страницата. Хвърлям поглед на оскъдната, публично достъпна информация, която наблюдавам от години – смяната на профилни снимки и отбелязването на разни събития от живота ѝ, а сега, най-отгоре, и поста за Стрейн. Числата продължават да растат – вече има 438 споделяния и 1800 харесвания, както и много нови коментари, все в един и същи дух.

Това е толкова вдъхновяващо.

Възхищавам се на силата ти.

Не спирай да споделяш своята истина, Тейлър.

Когато се запознах със Стрейн, аз бях на петнайсет, а той на четирийсет и две – почти съвършена разлика от трийсет години. Именно така я описвах по онова време – съвършена. Обожавах математическия елемент в нея. Той бе точно три пъти по-голям от мен и ми беше толкова лесно да си представя как се нанасям в него три пъти – една от мен увита около мозъка му, друга около сърцето и трета, превърнала се в течност и изпълваща вените му.

В гимназията „Брауик“, казваше той, учителите понякога започвали романтични връзки с ученици, но той никога не го бил правил, докато не срещнал мен, защото нямал желание. Аз съм била първата ученичка, която му навяла такива мисли. Имало нещо в мен, което оправдавало риска, някаква притегателна сила, на която не можел да устои.

Нямаше значение колко съм малка, не и за него. Повече от всичко друго той обичаше ума ми. Казваше, че имам гениална емоционална интелигентност и че пиша като дете чудо, че може

да разговаря с мен, да ми се доверява. Някъде дълбоко в мен, казваше той, се криела мрачна романтика, същата, която откривал и в себе си. Никой никога не успял да разбере тази мрачна част от личността му, докато не съм се появила аз.

– Такъв ми бил късметът – каза веднъж той, – да открия сродната си душа и да се окаже, че тя е петнайсетгодишна.

– Ако ще си говорим за късмет – отвърнах аз, – опитай се да си представиш, че си на петнайсет и да се окаже, че сродната ти душа е някакъв старец.

Той се вгледа в лицето ми, за да се увери, че се шегувам. Разбира се, че се шегувах. Не желяех да имам нищо общо с момчетата на моята възраст, с пърхота и пъпките им, със склонността им към жестокост – как разсичаха момичетата на отделни физически черти, оценяваха частите на телата ни от едно до десет. Аз не бях създадена за тях. Обичах зрялата предпазливост на Стрейн, бавното му ухаждане. Сравняваше цвета на косата ми с кленови листа и ми даваше поезия – Емили*, Една, Силвия. Накара ме да видя себе си с неговите очи, като момиче със силата да възкръсвам с коси като кръв и да гълтам мъжете със стръв.** Обичаше ме толкова много, че понякога, след като излезех от кабинета му, той сядаше на стола ми и опираше глава на масата, за да вдиша каквото бе останало от присъствието ми. Всичко това се случи преди дори да се целунем. Беше внимателен с мен. Толкова се старяеше да се държи добре.

Съвсем ясно помня момента, в който започна всичко – онзи момент, когато влязох в обяната от слънчева светлина класна стая и усетих как очите му ме изпиват за първи път, но е по-трудно да кажа кога свърши всичко, ако изобщо е свършило. Мисля, че приключи, когато станах на двацет и две, когато той каза, че

* Емили Дикинсън, Една Сейнт Винсът Милей, Силвия Плат – три от знаковите фигури на американската поезия. – Бел. прев.

** Откъс от поемата „Лейди Лазар“ от Силвия Плат в превод на Владимир Трендафилов. – Бел. прев.

трябва да се вземе в ръце и че не може да води нормален живот, докато съм на една ръка разстояние, но през последните десет години се случваше един от нас да се обади на другия посред нощ, да преживяваме отново миналото и отново и отново да чоплим раната, на която и двамата не позволявахме да зарасне.

Предполагам, че аз ще съм тази, на която той ще се обади след десет или петнайсет години, когато тялото му започне да се разпада. Това би било правдоподобен финал на нашата любовна история – аз, зарязала всичко и готова на всичко, всеотдайна като куче, докато той не спира и не спира да взема.

Излизам от работа в единайсет и поемам по пустите улици в центъра на града. Броя за лична победа всяка пресечка, която съм изминала, без да проверя поста на Тейлър. Когато се приблирам в апартамента си, продължавам да не поглеждам телефона. Окачам работния си костюм на закачалката, свалям си грима, изпушвам лула трева и загасям лампата. Самоконтрол.

Само че в мрака нещо в мен се раздвижва, когато усещам чаршафите да се плъзгат около краката ми. Изведнъж ме изпълва нужда – да ме успокои, да го чуя ясно да заявява, че разбира се, той не е извършил онова, в което го обвинява момичето. Изпитвам нужда да го чуя как ми казва отново, че тя лъже, че е излъгала преди десет години и сега отново лъже, привлечена от омайната песен на вниманието, насочено към жертвите на сексуално насилие.

Той вдига по средата на първото позвъняване, сякаш е очаквал да го потърся.

– Ванеса.

– Съжалявам. Знам, че е късно – казвам и не знам как да продължа, как да поискам онова, за което копнея. Толкова отдавна не сме го правили. Очите ми обхождат тъмната стая, поемат очертанията на отворената врата на гардероба и сянката на уличната лампа, описана по тавана. В кухнята хладилникът бръмчи, а от

крана на мивката капе вода. Той ми го дължи, дължи ми го заради мълчанието и верността ми.

– Няма да отнеме дълго – казвам. – Само няколко минути.

Чувам шумолене на чаршафи, докато той сяда в леглото и премества телефона от едното ухо на другото, и за момент ми хрумва, че ще ми откаже. Но после, в полушепота, който превръща костите ми в мляко, той започва да ми разказва каква бях: *Ванеса, ти беше млада, красотата направо бликаше от теб. Беше на петнайсет, толкова еротична и толкова жива, че ме плашеше до смърт.*

Обръщам се по корем и пъхвам възглавница между краката си. Казвам му да ми разкаже някой спомен, нещо, в което мога да се потопя. Той замълчава, докато прехвърля в главата си спомените.

– В кабинета зад класната стая – казва. – Беше в средата на зимата. Ти лежеше на канапето, кожата ти беше настръхнала.

Затварям очи и се озовавам в кабинета – бели стени, лъснат паркет, купчина курсови работи за оценяване на бюрото, захабено канапе, съскаш радиатор и един самотен прозорец, осмогълен, с млечнозелено стъкло. Гледах втренчено прозореца, докато той ме обработваше, и имах чувството, че съм под водата, че тялото ми е безтегловно и се носи наоколо, без да го е грижа къде е повърхността.

– Целувах те, ближех те долу. Карах те да завриш – засмива се той тихо. – Така казваше ти. „Накарай ме да завря.“ Една от забавните фрази, които измисли. Толкова беше срамежлива, мразеше да говорим за това, искаше направо да действам. Помниш ли?

Не си спомням, не съвсем. Толкова много от спомените ми от онова време са обвити в полумрак, непълни. Искам той да попълни празнините, макар понякога момичето, което описва, да звучи като непозната.

– Трудно ти беше да пазиш тишина – продължава той. – Хапе-

ше устни, за да не изкрешиш. Помня как веднъж прехапа долната си устна така силно, че я разкървави, но не ми позволи да спра.

Притискам лице към матрака и търкам слабини във възглавницата, докато думите му изпълват мозъка ми и ме пренасят от леглото ми в миналото, където съм на петнайсет и лежа гола от кръста надолу, просната на канапето в кабинета му, трепереща, горяща, докато той е коленичил между краката ми, без да отдели поглед от лицето ми.

Господи, Ванеса, устната ти – казва той. – Кърви.

Поклащам глава и забивам пръсти във възглавниците на канапето. Всичко е наред, не спирай. Свършвай вече.

– Беше истински ненаситна – казва Стрейн. – Това стегнато малко тяло.

Дишам шумно през носа, докато свършвам, докато той ме пита дали помня какво беше чувството. Да, да, да. Това го помня. Чувствата са онова, което е останало в паметта ми – нещата, които ми правеше, как винаги караше тялото ми да се гърчи и да моли за още.

Ходя при Руби от осем месеца, откакто баща ми почина. Отначало целта беше да ми помогне да се справя със скръбта от загубата му, но постепенно започнахме да разговаряме за майка ми, за бившето ми гадже, колко безперспективна е работата ми, колко безперспективен е целият ми живот. Терапията е лукс дори с цените по договаряне, които предлага Руби – петдесет долара на седмица само за да ме изслуша някой.

Кабинетът ѝ е на няколко пресечки от хотела – дискретно осветена стая с две кресла, канапе и две масички в двата края, върху които стоят кутии с хартиени кърпички. Прозорците гледат към залива Каско – рояци от чайки, кръжащи над рибарските пристани, лениви танкери с петрол и разходки с лодки амфибии, които се потапят с грачене във водата и от автобуси се превръщат в лодки. Руби е по-голяма от мен, не чак толкова

възрастна, че да ми е майка, а по-скоро по-голяма сестра, с пепеляворуса коса и дрехи с цвета на овесени ядки. Обожавам сабото ѝ с дървени подметки и тракането, което издава, когато ходи из кабинета.

– Ванеса!

Обожавам и начина, по който произнася името ми, когато отвори вратата, сякаш изпитва облекчение да види, че пред нея стоя аз, а не някой друг.

Тази седмица говорим за възможността да се прибера вкъщи за предстоящите празници, първите без татко. Притеснявам се, че майка ми е депресирана, а не знам как да повдигна въпроса. Двете с Руби сме измислили план. Обсъждаме различните варианти и възможните начини, по които може да реагира майка ми, ако ѝ предложи да потърси помощ.

– Стига да подходиш със съпричастие – казва Руби, – мисля, че всичко ще мине добре. Двете с нея сте близки. Можете да се справите и с трудна тема.

Близка с майка ми? Не споря, но не се и съгласявам. Понякога се изумявам колко лесно заблуждавам хората – правя го, без дори да се старая.

До края на сеанса успявам да се въздържа да проверявам фейсбук поста, когато Руби вади телефона си, за да запише часа на следващата ни среща в календара си. В един момент вдига глава и вижда как нетърпеливо плъзгам пръст по екрана. Пита ме дали има някакви извънредни новини.

– Чакай да отгатна – казва. – Пак са разкрили някой насилник.

Вдигам глава от телефона си, изтръпнала.

– Няма край, нали? – казва тя с усмивка. – Няма къде да се скрият.

Започва да говори за последната знаменитост, обвинена в насилие – режисьор, изградил кариерата си с филми, показващи насилие над жени. Зад кулисите на тези филми въпросният режисьор явно обичал да се показва гол пред младите актриси и

да ги придумва да му правят свирки.

– Кой да предположи, че такъв човек е склонен към сексуално насилие? – пита Руби саркастично. – Филмите му са единственото доказателство, което е нужно. Този тип мъже се спотайват на най-видните места.

– Само защото им позволяваме – отвърщам. – Всички се правим, че не виждаме.

Тя кимва.

– Много си права.

Вълнуващо е да говоря така, да се промъквам толкова близо до ръба на пропастта.

– Не знам какво да мисля за всички онези жени, които са работили с него през годините – продължавам. – Никакво самоуважение ли не са имали?

– Е, не можем да обвиняваме жените – казва Руби. Аз не споря, просто ѝ подавам чека.

Вкъщи се напушвам и заспивам на дивана с включени лампи. В седем сутринта телефонът ми започва да бръмчи от дървения под. Имам съобщение. Прекосявам с препъване стаята, за да го взема. От майка е. *Здравей, мила. Просто си мислех за теб.*

Гледам втренчено екрана и се опитвам да отгатна колко може да знае. Постът на Тейлър вече трети ден е във фейсбук и макар майка ми да няма връзка с когото и да било от „Брауик“, постът е споделен от няколкостотин души. Освен това напоследък тя прекарва цялото си време онлайн, харесва, споделя и спори с консервативни тролове до безкрай. Съвсем лесно би могла да го е видяла.

Минимизирам съобщението и отварям фейсбук. Постът е стигнал 2300 споделяния и 7900 харесвания. Предишната вечер Тейлър е написала статус:

ВЯРВАЙТЕ НА ЖЕНИТЕ